

Утвърдил: .....
/ ..... /
Утвърден от Факултетен съвет
с протокол № ..... /
.....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет по Математика и Информатика

Специалност: *Информатика, Информационни системи, Компютърни науки,
Математика и информатика, Софтуерно инженерство*

--	--	--	--	--	--	--

Курс: 2+
Учебна година: 2018/2019
Семестър: IV

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина: **Практическа роботика и умни "неща" /
Practical Robotics and Smart Things**

--	--	--	--

 Избираема дисциплина

Преподавател: **ас. Траян Илиев**

Асистент: ас. Траян Илиев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	30
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Курсов учебен проект	50
	Доклад/Презентация	10
	Подготовка на домашни работи	10
	Подготовка за финален тестови изпит	10
	Самостоятелна работа с ресурси	10
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Финален курсов проект	40%
2.	Финален тестови изпит	40%
3.	Домашни работи през семестъра (текущ контрол)	10%
4.	Работа в час (задачи по време на упражнения)	10%

Анотация на учебната дисциплина:

Интелигентните устройства са навсякъде около нас – автомобилите и домовете стават „умни“, дрехите включват „интелигентни материи“ и незабележимо вградена електроника (*wearable electronics*), почти всички електроуреди и предмети на бита придобиват способности за комуникация помежду си и с отдалечени услуги „в облака“ (*cloud computing*). Често взаимодействието става с гласови команди (*Amazon Alexa*). В крайна сметка цялата тази информация и възможност за контрол стават достъпни за нас през удобен вграден, мобилен или гласов интерфейс от всяко място, по всяко време (*consumer application dashboards*).

С помощта на множество практически проекти, курсът запознава с бързо-развиващата се област на „Интернет на нещата“ (*Internet of Things – IoT*), обслужващата и социална роботика (*service and social robotics*). Акцентът е върху придобиване на реален опит при реализация на вградени и мрежово свързани устройства и малки роботи (*Arduino, Raspberry Pi 2/3/Zero, ESP 8266, Lego, сензори, актуатори* и др.) и най-вече върху начина, по който тези устройства комуникират помежду си и със заобикалящия ги свят (*социална способност*).

За да реализираме на практика тези проекти се нуждаем от рамка за моделиране на взаимодействието между устройствата, разглеждани като *интелигентни агенти (Intelligent Agents - IA)* в рамките на една *многоагентна система (Multi-Agent System - MAS)*. Разглеждат се основните характеристики на интелигентните агенти - автономност, способност за реагиране, проактивност, способност за самообучение (адаптивност), социална способност (езици за комуникация между агенти - *ACLs*), рационалност, мобилност, както и различни парадигми и архитектури за реализация – йерархична (базирана на планиране), реактивна (*Subsumption Architecture*), и хибридна. Включено е запознаване с *Belief-Desire-Intention (BDI)* модел на практически разсъждения като основа за моделиране на света, комуникация и автономно вземане на решения от агентите. Знанията се представят и реферират с помощта на онтологии и *Semantic Web W3C* стандарти (*RDF/RDFS, OWL*).

Курсът изгражда цялостна картина на необходимите технологии започвайки от хардуерния слой (практически проекти с *Arduino, Raspberry Pi* и *ESP 8266* + най-различни сензори и актуатори: ултразвукови и инфрачервени за дистанция, оптично масиви за следене на линия, камери, енкодери, двигатели и драйвери, сервомеханизми за хващане на предмети и движение на камерата, сензорни *TFT* екрани и други), през обработката на събитийни потоци в реално време с помощта на микроконтролери и серийна *USB (UART), I2C, SPI*, комуникация, софтуерни библиотеки от ниско ниво (*Java: LeJOS, Pi4J*), до горните слоеве на приложението за *реактивна обработка на събития* реализирани със *Spring Reactor, Akka, Eclipse IoT (Kura, Paho, Californium)* платформи.

Следващите нива в *IoT/ Service Robotics* архитектурата включват механизми и

протоколи за комуникация - *Constrained Application Protocol (CoAP)*, *MQ Telemetry Transport (MQTT)*, *HTTP*, уеб услуги (*REpresentational State Transfer - REST APIs*), "облачни технологии" (*Docker, Kubernetes, Apache Brooklyn, Ansible*), бази от данни в реално време (*Prometheus, Graphite, InfluxDB, RethinkDB*).

Включени са също така и технологии за изграждане на вградени (*Java Swing, JavaFX*) и мобилни (*Angular + TypeScript + Material Design / Ionic*) уеб интерфейси и интерактивни "табла за управление" (*dashboards*), както и технологии за визуализация и анализ на събития в реално време (*Grafana*).

Целта е освен практическите проекти реализирани по време на упражнения, участниците да сформират екипи за реализиране на собствени роботи/ IoT много-агентни системи и/или компоненти за тях, които да бъдат демонстрирани в края на курса. Дългосрочната цел е сформирание на екип за участие в национални и международни състезания от типа на **RoboCup** (<http://www.robocup.org/>), където роботи изпълняват задачи с различна степен на сложност – играят футбол, спасяват хора при бедствия и аварии, кооперират се с хора за изпълнение на задачи у дома, в промишлеността и логистиката.

Информация за някои от роботите, които ще сглобяваме и програмираме по време на курса можете да намерите на адрес: <http://robolearn.org/>.

Кодът е достъпен в GitHub: <https://github.com/iproduct/course-social-robotics>

Предварителни изисквания:

Очаква се студентите да могат да боравят свободно с технически английски език. Необходимо е добро познаване на езика Java, желателно и на езика Python. Препоръчителна, но не задължителна, е също базова техническа грамотност за работа с цифрова схемотехника.

Очаквани резултати:

По време на курса студентите ще придобият знания и умения за:

- многоагентните системи с разпределен изкуствен интелект, кооперативната, социалната и домашната роботика и автоматизация;
- обектно-ориентирано, актьор-ориентирано и агентно-ориентирно софтуерно архитектурно моделиране, *реактивно програмиране (reactive programming)* и *actor model* – **Spring Reactor, RxJava, RxJS, Akka**;
- реализация на вградени интерфейси за *IoT* устройства и роботи с **Java Swing / Java FX** на *ARM Linux* платформа;
- реализация на мобилни уеб/ *native* интерфейси за *IoT* устройства и роботи с **Angular 5, TypeScript, Material Design / Ionic**;
- практически опит с платформи **Raspberry Pi 3, Lego® Mindstorms EV3** и **Arduino** за изграждане на малки *роботи* и *IoT* устройства;
- свързване на сензори (*ултразвукови и инфрачервени за дистанция, оптично масиви за следене на линия, камери, енкодери*), актуатори (*двигатели и драйвери, серво-механизми за хващане на предмети и движение на камерата*), вградени интерфейси (сензорни *TFT* екрани - *touchscreens*), и комуникационни модули (*WiFi, Bluetooth Low Energy - BLE, ESP 8266 System-On-Chip*);
- *IoT* архитектури и *протоколи за комуникация (MQTT, CoAP, AMQP)* и конфигуриране на устройства (*OMA-DM, LWM2M*);
- практическа реализация на *IoT Greenhouse* проект с **Eclipse IoT** платформа (*Kura, Paho, Californium* – *MQTT* и *CoAP* комуникационни протоколи);
- Визуализация на данни в реално време с **Grafana**;
- *Java*® програмиране на **Lego**® роботи с използване на библиотеката **LeJOS**;
- *Java*® програмиране на **Raspberry Pi 3** роботи и мрежово-свързани, вградени устройства с използване на библиотеката **Pi4J**;
- управление сензори и актуатори през **GPIO** интерфейс – протоколи: **Serial UART, I2C, SPI**;
- програмиране на **Arduino** хардуер, сензори, актуатори и комуникационни протоколи с използване на **Arduino IDE / Eclipse (C++)**;
- обработка на изображения и компютърно зрение с библиотеката **OpenCV**;
- планиране на действия и манипулиране на обекти със **STRIPS (Stanford Research Institute Problem Solver)**;
- **Belief–Desire–Intention (BDI)** модел на човешките практически разсъждения и езици за комуникация между интелигентни агенти;
- представяне на знания с помощта на онтологии и W3C стандарти за изграждане на **Семантична Мрежа (Semantic Web): Resource Description Framework (RDF)** и **Web Ontology Language (OWL)**.

Студентите ще изградят също умения за целенасочено търсене, анализ и употреба на информация, както и умения за работа в екип по избран от тях практически *IoT / Robotics* проект.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	<p>Представяне на курса, въведение в областта на „Интернет на нещата“ (<i>Internet of Things – IoT</i>), обслужващата и социална роботика (<i>service and social robotics</i>), умни домове (<i>smart homes</i>), автономни транспортни средства (<i>autonomous vehicles</i>), интелигентни материи (<i>smart fabrics & wearable electronics</i>), агрегация и обработка на сложни събития (<i>Complex Event Processing - CEP</i>) в облака (<i>cloud computing</i>). Разпределена обработка на потоци от събития в реално време. Ламбда архитектура: <i>Apache Spark, Storm, Kafka, Apex, Flink, Beam</i>. Многослойна референтна архитектура на <i>IoT. Platform as a Service (PaaS)</i>. Наблюдение и управление на <i>IoT</i> мрежи, устройства и роботи чрез вградени и мобилни уеб/ <i>native</i> интерфейси – <i>application dashboards</i> с <i>Grafana</i>.</p>	4
2.	<p>Приложение на многоагентните системи с разпределен изкуствен интелект в кооперативната, социалната и домашната роботика и автоматизация. Обектно-ориентирано, актьор-ориентирано и агентно-ориентирано софтуерно инженерство. Реактивно програмиране (<i>reactive programming</i>) и <i>actor model</i> – <i>Spring Reactor, RxJava, RxJS, Akka</i>. Отличителни характеристики на интелигентните агенти. Видове интелигентни агенти. Интелигентни агенти с хардуерна архитектура – роботика. Колаборативна и социална роботика. Хардуерни платформи за изграждане на малки роботи и <i>IoT</i> устройства – запознаване с <i>Raspberry Pi 2, Lego® Mindstorms EV3</i> и <i>Arduino</i>.</p>	4
3.	<p>Рационални агенти – <i>AIMA (Artificial Intelligence: Modern Approach)</i> агенти. Структура на рационални агенти. Агенти базирани на таблица. Агенти с прости рефлексии. Агенти с вътрешно състояние. Агенти базирани на цели. Агенти базирани на полезност. Агентни среди – видове и свойства. Програмна реализация на агенти и агентни среди. Примери.</p>	4
4.	<p>Изграждане на роботи с <i>Lego® Mindstorms</i>. Програмиране на <i>Lego®</i> роботи. <i>Java®</i> програмиране на <i>Lego®</i> роботи с използване на <i>LeJOS – Wifi</i></p>	4

	конфигуриране, разработка с <i>LeJOS</i> , билд файлове, използване на сензори, мотори, инструменти, <i>ssh</i> достъп до <i>EV3</i> блока, примерни програми и практически упражнения с <i>LeJaRo</i> робот и <i>LeJOS</i> – избягване на препятствия, хващане на предмети, следване на линия.	
5.	Програмиране на <i>Raspberry Pi 3</i> роботи и IoT устройства с използване на Java библиотеката <i>Pi4J</i> . Управление на сензори и актуатори през <i>GPIO</i> интерфейс – основни протоколи за комуникация: <i>Serial</i> , <i>I2C</i> , <i>SPI</i> . Елементи на схемотехниката – аналогово-цифрови преобразуватели, <i>level shifters</i> и др. Сглобяване на малък робот с <i>Raspberry Pi 3</i> . Управление на драйвера на двигателите през <i>GPIO</i> с <i>Pulse Width Modulation (PWM)</i> . Добавяне на сензори за дистанция и програмиране на прости рефлексии у <i>Raspberry Pi</i> робота.	4
6.	Хардуерна и софтуерна платформа с отворен код <i>Arduino</i> – хардуер, сензори и актуатори, комуникационни протоколи, езици за програмиране, среди за разработка <i>Arduino IDE / Eclipse (C++)</i> . Сглобяване и програмиране на примерни <i>Arduino</i> проекти със сензори и актуатори.	4
7.	Интернет на нещата (IoT) - практически проекти с <i>ESP 8266 WiFi SOC (System-On-Chip)</i> модули с интегриран <i>TCP/IP</i> стек от протоколи. IoT архитектури и протоколи за комуникация (<i>MQTT</i> , <i>CoAP</i> , <i>AMQP</i>) и конфигуриране на устройства (<i>OMA-DM</i> , <i>LWM2M</i>). <i>Eclipse IoT</i> платформа, проекти: <i>Edje</i> , <i>Paho</i> , <i>Wakaama</i> , <i>Kura</i> , <i>OpenHAB/SmartHome</i> , <i>Californium</i> , <i>Mosquitto</i> , <i>Leshan</i> , <i>Hono</i> , <i>hawkBit</i> , <i>BIRT</i> . Реализация на примерен проект <i>Greenhouse Tutorial</i> с <i>Eclipse Kura</i> , <i>Paho</i> и <i>Californium</i> .	4
8.	Взаимодействие и кооперация между хора и интелигентни агенти с хардуерна архитектура (роботи). Проектиране и реализация на графични интерфейси за вградени устройства и роботи с <i>Java Swing / Java FX</i> на <i>ARM Linux</i> платформа.	4
9.	Разработка на уеб интерфейси за управление на IoT устройства с <i>JavaScript</i> библиотеките <i>Angular 2</i> , <i>TypeScript</i> , <i>Material Design</i> . <i>Angular CLI</i> . <i>Ionic 2</i> платформа за разработка на <i>native</i> мобилни приложения с <i>Angular</i> и <i>TypeScript</i> .	4
10.	<i>Akka toolkit</i> за разработка на масивно конкурентни, разпределени и устойчиви към грешки събитийно-ориентирани актьор (<i>actor</i>) системи – референции, състояние, поведение, наследници, супервайзинг	4

	стратегия, прекъсване. Наблюдение и контрол – стратегии <i>One-For-One</i> и <i>All-For-One</i> . Делегиране на задачи на наследници. Референции, пътища и адреси на актьори. Селекция по път. Обработка на изключения и грешки. Жизнен цикъл на актьор – <i>DeathWatch</i> . Изпращане и получаване на съобщения – <i>tell, ask, reply</i> . Спиране на актьори. Динамично добавяне/замяна на поведения на актьори – <i>become</i> and <i>unbecome</i> (шаблон <i>State</i>). Актьори със <i>stash</i> . Диспечери на съобщения. <i>Mailboxes</i> – типове конфигурация и приоритети. Маршрутизация на съобщения и стратегии за маршрутизация. Реализация на машини на състояние (крайни автомати) с помощта на актьори.	
11.	Компютърно зрение и разпознаване на обекти – запознаване с библиотеките <i>OpenCV-Java</i> , <i>OpenCV-Python</i> и <i>NumPi</i> . Практически примери за обработка на изображения и компютърно зрение с <i>Pi Camera Module v2</i>	4
12.	Планиране на действия и манипулиране на обекти - декомпозиция на проблема и алгоритми за планиране и извод. Представяне на състоянията целите и действията. Търсене на път в пространство на състоянията - <i>forward</i> и <i>backward chaining</i> . Евристично търсене. Граф на планиране (<i>planning graph</i>). Използване на съждителна логика. <i>STRIPS (Stanford Research Institute Problem Solver)</i> планиране. Практическа реализация на езика <i>Java</i> .	4
13.	Самообучение и адаптивно поведение при интелигентни агенти. Проектиране на самообучаващи се системи. Индуктивно логическо самообучение - представяне на хипотези, научаването на понятие като търсене в пространство на хипотезите, пространство на версиите (<i>version space</i>), <i>inductive bias</i> . Използване на <i>дърво на решенията (decision tree)</i> . Използване на <i>невронни мрежи (neural networks)</i> . <i>Deep learning</i> .	4
14.	<i>FIPA</i> стандарти на за изграждане на многоагентни системи. <i>Belief–Desire–Intention (BDI)</i> модел на човешките практически разсъждения и езици за комуникация между интелигентни агенти (<i>Agent Communication Languages – ACLs</i>). Представяне на знания с помощта на онтологии и <i>W3C</i> стандарти за изграждане на <i>Семантична Мрежа (Semantic Web): Resource Description Framework (RDF)</i> и <i>Web Ontology Language (OWL)</i> . Практическа реализация на онтология с <i>Protege</i> . Достъп до онтологията с <i>Java - Apache Jena Ontology API</i> .	4
15.	Финален тест и обсъждане на курсовите проекти. Допълнителни въпроси. Перспективи пред <i>IoT</i> и социалната роботика.	4

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	„Интернет на нещата“ (<i>Internet of Things – IoT</i>), обслужващата и социална роботика (<i>service and social robotics</i>), умни домове (<i>smart homes</i>), автономни транспортни средства (<i>autonomous vehicles</i>), интелигентни материи (<i>smart fabrics & wearable electronics</i>), агрегация и обработка на сложни събития (<i>Complex Event Processing - CEP</i>) в облака (<i>cloud computing</i>). Разпределена обработка на потоци от събития в реално време. Ламбда архитектура: <i>Apache Spark, Storm, Kafka, Apex, Flink, Beam</i> . Многослойна референтна архитектура на <i>IoT. Platform as a Service (PaaS)</i> . Наблюдение и управление на <i>IoT</i> мрежи, устройства и работи чрез вградени и мобилни уеб/ <i>native</i> интерфейси – <i>application dashboards</i> с <i>Grafana</i> .
2.	Приложение на многоагентните системи с разпределен изкуствен интелект в кооперативната, социалната и домашната роботика и автоматизация. Обектно-ориентирано, актьор-ориентирано и агентно-ориентирано софтуерно инженерство. Реактивно програмиране (<i>reactive programming</i>) и <i>actor model</i> – <i>Spring Reactor, RxJava, RxJS, Akka</i> . Отличителни характеристики на интелигентните агенти. Видове интелигентни агенти. Интелигентни агенти с хардуерна архитектура – роботика. Колаборативна и социална роботика. Платформи за изграждане на малки работи и <i>IoT</i> устройства– запознаване с <i>Raspberry Pi 2, Lego® Mindstorms EV3</i> и <i>Arduino</i> .
3.	Рационални агенти – <i>AIMA (Artificial Intelligence: Modern Approach)</i> агенти. Структура на рационални агенти. Агенти базирани на таблица. Агенти с прости рефлексии. Агенти с вътрешно състояние. Агенти базирани на цели. Агенти базирани на полезност. Агентни среди – видове и свойства. Програмна реализация на агенти и агентни среди. Примери.
4.	Изграждане на работи с <i>Lego® Mindstorms</i> . Програмиране на <i>Lego®</i> работи. <i>Java®</i> програмиране на <i>Lego®</i> работи с използване на <i>LeJOS – Wifi</i> конфигуриране, разработка с <i>LeJOS</i> , билд файлове, използване на сензори, мотори, инструменти, <i>ssh</i> достъп до <i>EV3</i> блока, примерни <i>LeJOS</i> програми – избягване на препятствия, хващане на предмети, следване на линия.
5.	Програмиране на <i>Raspberry Pi 3</i> работи и <i>IoT</i> устройства с използване на <i>Java</i> библиотеката <i>Pi4J</i> . Управление на сензори и актуатори през <i>GPIO</i> интерфейс – основни протоколи за комуникация: <i>Serial, I2C, SPI</i> . Елементи на схемотехниката – аналогово-цифрови преобразуватели, <i>level shifters</i> и др. Сглобяване на малък робот с <i>Raspberry Pi 3</i> . Управление на драйвера на двигателите през <i>GPIO</i> с <i>Pulse Width Modulation (PWM)</i> . Сензори за дистанция и програмиране на прости рефлексии у <i>Raspberry Pi</i> робота.
6.	Хардуерна и софтуерна платформа с отворен код <i>Arduino</i> – хардуер, сензори

	и актуатори, комуникационни протоколи, езици за програмиране, среди за разработка <i>Arduino IDE / Eclipse (C++)</i> . Програмиране на <i>Arduino</i> проекти със сензори и актуатори.
7.	<i>Интернет на нещата (IoT)</i> - практически проекти с <i>ESP 8266 WiFi SOC (System-On-Chip)</i> модули с интегриран <i>TCP/IP</i> стек от протоколи. <i>IoT</i> архитектури и протоколи за комуникация (<i>MQTT, CoAP, AMQP</i>) и конфигуриране на устройства (<i>OMA-DM, LWM2M</i>). <i>Eclipse IoT</i> платформа, проекти: <i>Edje, Paho, Wakaama, Kura, OpenHAB/SmartHome, Californium, Paho, Mosquitto, Leshan, Hono, hawkBit, BIRT</i> .
8.	Взаимодействие и кооперация между хора и интелигентни агенти с хардуерна архитектура (роботи). Проектиране и реализация на графични интерфейси за вградени устройства и роботи с <i>Java Swing / Java FX</i> на <i>ARM Linux</i> платформа.
9.	Разработка на уеб интерфейси за управление на <i>IoT</i> устройства с <i>JavaScript</i> библиотеките <i>Angular 2, TypeScript, Material Design. Angular CLI. Ionic 2</i> платформа за разработка на <i>native</i> мобилни приложения с <i>Angular</i> и <i>TypeScript</i> .
10.	<i>Akka toolkit</i> за разработка на масивно конкурентни, разпределени и устойчиви към грешки събитийно-ориентирани <i>актьор (actor) системи</i> – референции, състояние, поведение, наследници, супервайзинг стратегия, прекъсване. Наблюдение и контрол – стратегии <i>One-For-One</i> и <i>All-For-One</i> . Делегиране на задачи на наследници. Референции, пътища и адреси на актьори. Селекция по път. Обработка на изключения и грешки. Жизнен цикъл на актьор – <i>DeathWatch</i> . Изпращане и получаване на съобщения – <i>tell, ask, reply</i> . Спиране на актьори. Динамично добавяне/замяна на поведения на актьори – <i>become</i> and <i>unbecome</i> (шаблон <i>State</i>). Актьори със <i>stash</i> . Диспечери на съобщения. <i>Mailboxes</i> – типове конфигурация и приоритети. Маршрутизация на съобщения и стратегии за маршрутизация. Реализация на машини на състояние (крайни автомати) с помощта на актьори.
11.	Компютърно зрение и разпознаване на обекти – запознаване с библиотеките <i>OpenCV-Java, OpenCV-Python</i> и <i>NumPi</i> . Практически примери за обработка на изображения и компютърно зрение с <i>Pi Camera Module v2</i> .
12.	Планиране на действия и манипулиране на обекти - декомпозиция на проблема и алгоритми за планиране и извод. Представяне на състоянията целите и действията. Търсене на път в пространство на състоянията - <i>forward</i> и <i>backward chaining</i> . Евристично търсене. Граф на планиране (<i>planning graph</i>). Използване на съждителна логика. <i>STRIPS (Stanford Research Institute Problem Solver)</i> планиране. Практическа реализация на езика <i>Java</i> .
13.	Самообучение и адаптивно поведение при интелигентни агенти. Проектиране на самообучаващи се системи. Индуктивно логическо самообучение - представяне на хипотези, научаването на понятие като търсене в пространство на хипотезите, пространство на версиите (<i>version space</i>), <i>inductive bias</i> . Използване на <i>дърво на решенията (decision tree)</i> . Използване на <i>невронни мрежи (neural networks)</i> . <i>Deep learning</i> .

14.	<i>FIPA</i> стандарти на за изграждане на многоагентни системи. <i>Belief–Desire–Intention (BDI)</i> модел на човешките практически разсъждения и езици за комуникация между интелигентни агенти (<i>Agent Communication Languages – ACLs</i>). Представяне на знания с помощта на онтологии и W3C стандарти за изграждане на <i>Семантична Мрежа (Semantic Web): Resource Description Framework (RDF)</i> и <i>Web Ontology Language (OWL)</i> . Практическа реализация на онтология с <i>Protege</i> . Достъп до онтологията с Java - <i>Apache Jena Ontology API</i> .
-----	---

Библиография

Основна:

1. GitHub ресурси за роботика и IoT - <https://github.com/iproduct/course-social-robotics/wiki>
2. Информация за роботите *LeJaRo* и *IPTPI* – <http://robolearn.org/>
3. Сайт на W3C за семантична мрежа – <http://www.w3.org/standards/semanticweb/>
4. Официален уеб сайт на *Lego® Mindstorms* – <http://www.lego.com/en-us/mindstorms/?domainredir=mindstorms.lego.com>
5. Официален уеб сайт на *LeJOS* – <http://sourceforge.net/projects/lejos/>
6. Сайт на проекта с отворен код *Arduino* – <http://arduino.cc/>
7. Ресурси на български езика за платформата *Arduino* – <http://playground.arduino.cc/Bulgarian/Nachalo>
8. *Akka* toolkit for concurrent & distributed applications – <http://akka.io/>
9. Сайт на *Foundation for Intelligent Physical Agents (FIPA)* – <http://www.fipa.org/>
10. Сайт на *Spring Reactor* библиотека за реактивно програмиране с Java – <https://projectreactor.io/>
11. Сайт на *RxJS* библиотека за реактивно програмиране с JavaScript – <https://github.com/ReactiveX/rxjs>
12. Сайт на *Akka* платформа за разработка на actor-oriented приложения с Java/Scala – <http://akka.io/>
13. Сайт на *Protege* редактор за създаване на онтологии и изграждане на интелигентни системи – <http://protege.stanford.edu/>
14. Сайт на *Apache Jena* библиотека за достъп до онтологии и изграждане на приложения за "Семантична мрежа" с Java – <https://jena.apache.org/>
15. Сайт на *ESP 8266 System-On-Chip (SOC)* – <http://www.esp8266.com/wiki>
16. Murch R., Johnson T., *Intelligent Software Agents*, Prentice Hall, 1999
17. Russel S., Norvig P., *Artificial Intelligence: a Modern Approach* (3rd Ed.), Prentice Hall, 2009

Дата:
20 април 2018 г

Съставил:
ас. Траян Илиев